

1 Zoektocht naar Boudewijn Lambrechts

Inhoud

1	Zoektocht naar Boudewijn Lambrechts	1
1.1	Gevolgde werkwijze bij het zoeken naar Boudewijn Lambrechts	2
1.1.1	Een schepenakte uit Waarde	2
1.1.2	Stap 1 Naar het Nationaal Archief en de KB in den Haag	3
1.1.3	Stap 2 Naar het archief van Haarlem.....	5
1.1.4	Stap 3 Mailtje aan het archief in den Brielle	6
1.1.5	Stap 4 Weer naar de microfiche-kast in de KB.....	7
1.1.6	Stap 5 naar het Nationaal Archief voor de dingtalen	7
1.1.7	Stap 6 Naar het gemeentelijk Archief in den Haag	9
1.2	Samenvatting van de belangrijkste sententies.....	10
1.2.1	ARA ?, 58, 1573 van Alckemade contra N. van der Laen	10
1.2.2	ARA 545, 168, 177, 16-3-1575 van Alckemade contra zaakwaarnemers	10
1.2.3	ARA 548, 102, 4-2-1577 Nicolaes van der Laen contra van Alckemade	10
1.2.4	ARA 551, 251/252, 11-3-1578, Alckemade contra Dierick vd Laen	11
1.2.5	ARA 553, 61, 11-5-1580 N. van der Laen contra van Alckemade	12
1.2.6	ARA 563, 225, 10-7-1584 B. Lambrechts contra D. van der Laen	13
1.3	Samenvatting van de “Informatiën”	15

1.1 Gevolgde werkwijze bij het zoeken naar Boudewijn Lambrechts

Met opzet vertel ik jullie hoe ik bij het zoeken naar de gegevens over Boudewijn Lambrechts te werk ben gegaan, om jullie enig idee te geven hoe het er in de archieven aan toe gaat, wat je er kunt vinden en hoeveel moeite het kost (overigens met veel plezier) om hierin iets te bereiken. En ik probeer een kleine samenvatting te geven over wat er in de akten staat, eerst aan de hand van de volgorde van de akten waarin ik ze zelf gelezen heb en als afsluiting in volgorde van de data van deze akten. Zijn jullie nieuwsgierig naar de precieze inhoud, dan zullen jullie je toch door de getranscribeerde teksten van de akten heen moeten werken. Bij de eerste akte zal dat beslist moeite kosten maar zet door! En vergeet niet eerst mijn aanbevelingen te lezen die ik in de inleiding van de schepen akten Waarde geschreven heb. Komen jullie tot de conclusie dat ik iets uit die akten verkeerd begrepen heb (en dat komt beslist voor!), laat het me dan weten.

1.1.1 Een schepenakte uit Waarde

Lees deze akte¹, een interrogatoire (ondervraging) van Nicolaes Corneliss over Lambrecht Boudewijns, eens door:

“Interrogatoire ende gedrachten voir Wilbort Michiels (MPS : Willeboort Michiels) van Nieuwenhuijs ende Cornelis van Dellift (MPS: Delft) als hebbende procuratie van Pauwels Pieters ende Jacob Corneliss Mussenvanghere ons schepenen gebleecken bij een procuratie voor bovengenoemde schepenen ende raden der stede van Brielle gepasseert 17-9-1584 onderteckent de Langue, ? (MPS: ik denk dat het een afkorting is voor “contra”), Nicolaes Corneliss voor wethouders deser prochie van Weerde beleijt den 27-9-1584

- *Den voorg. Wilbort van Nieuwenhuijss ende Cornelis van Dellift uijt crachte als voor hun gedragen aenden voors. Nicolaes Corneliss laeten den zelve rechtelijk vraeghen ende aenseggen oft hij deponent niet te huijwelijck gehadt heeft de dochtere Marie van Lambrechts Bouwens (MPS: Maeijcken Lambrechtsdr Boudewijnsdr). De deponent verclaerde op dit article ofte punt seggende ja dat hij deponent de dochtere voorg. tot eene huijsvrouwe gehadt heeft*
- *ende nopens het 2de punt oft hij deponent wel kennelijk is waer de voors. Marie Lambrechts gewoont heeft, secht de deponent niet te weten ende ganselijken te ignoreren waer zij voorige tijden gewoont heeft maer ten tijde die hij deponent de voorengenoemde Marie Lambrechts dochtere ten huwelijcke nam deze zelve gewoont te hebben ten huijse van Pauwels Diericks binnen Weerde voors. maer oopt ? (MPS: niet leesbaar) zij Marie voors. gehuwelijckt was ten weet hij ? ganselijk niet maer secht de voors. Marie in Vlaenderen deeser werelt overleeden te weesen*
- *ende nopens het 3de punt naemelijk oft hem ? niet indachlijk is ofte en weete oft zij Marie voors. eeniche gronden van erven ofte goeden gehadt heeft vuijt successie van wijlen Lambrecht Bouwens haere vader ofte van haer moeder, verclaert de deponent niet te weten wat goet zij Marie voors. in huerder jonckheijt van haere ouders gehadt te hebben maer dat hij deponent de voors. Marie dr ten huwelijck genomen heeft secht de zelve Marie een dienstbode geweest te zijne dienende bij Pauwels Diericks soo voorent verclaert is ende en heeft overzulcks hij deponent niet meer dan een bedde van haer ten huwelijck ontfangen, verclaerende voorts dat hij deponent de voors. Marie Lambrechts in haer leven wel hadde hooren seggen dat Lambrecht Bouwens (MPS:*

¹ RAZE 3524, 1W160, fol 31v, 27-9-1584. Deze acte was volledig achter elkaar geschreven, de indeling is door mij aangebracht om het lezen iets makkelijker te maken.

- Lambrecht Boudewijns) haere vadere ende haere moedere rijcke welhebbende luijden waeren niet wetende waer de goederen gebleven waeren*
- *voorts aengaende het vierde punt oft des deponents huijsvrouwe geen goet gehadt heeft ofte gedeijlt van haere moedere, gecomen zijnde van haeren grootvaedere ende grootmoedere, secht den deponent zulcks opt 3de articule ofte punt deser interrogatoire genoucgsaem verantwoordt ende gequeeten te hebben*
- Mets desen eijndigend de deponent zijne verclaeringe opt deese voorent gestelde articule ende punten, presenterende tzelve als te vooren verhaelt is ten allen tijde onder eedt te verclaeren des versocht zijnde, ? hebben wij Willem Quirijns, Jacob Jans (MPS: Jacob Jans Pieters Lemps) ende Pieter Jans Rooshil schepenen voors. prochie van Weerde deeste jegenwoordiche onse secretaris doen schrijven ende onder zijne naeme ende hantmercke laten onderteekenen”*

1.1.2 Stap 1 Naar het Nationaal Archief en de KB in den Haag

Toen ik de hiervoor genoemde akte voor de eerste keer ongeveer drie jaar geleden las, dacht ik al: “waarom zo’n akte uit den Brielle en dat in een tijd dat de inname van deze stad door de Geuzen in 1572 nog maar zo kort geleden was? Daar moet ik meer van weten!”. Echter, ik werd teveel in beslag genomen om mijzelf te bekwamen in het transcriberen van akten, dat ik dat toen maar heb laten rusten. Maar een half jaar geleden kreeg ik van Paul Harthoorn een hele stapel boeken met de boodschap: “Kijk maar, ik was van plan ze op te ruimen, maar misschien zit er voor jou nog iets bij, de rest mag je in het oud papier laten verdwijnen²”. Er zaten o.a. een paar boeken³ met uittreksels (uit de residentieboeken⁴) over uitgesproken sententies (uitslag van een proces) door het Hof van Holland van 1578 tot 1600, en dan van alleen die sententies waarbij Zeeuwse personen bij betrokken waren. En daartussen had ik een paar keer de naam “Boudewijn Lambrechts van Cloeskerke” vermeld zien staan. Met als gevolg dat ik een aantal keren naar den Haag gereisd ben om het Nationaal Archief te bezoeken waar het archief van het Hof van Holland opgeslagen is. Met als doel alle bladen uit die residentieboeken waarop iets over personen van mensen uit Waarde, Kruijningen en Goes vermeld werd, te fotograferen. Ik had gelukkig al vlug gemerkt dat de naam van onze Boudewijn met o.a. ook de naam van een Huijch van Alckemade en die van hun beider tegenstander Nicolaes van der Laen, die als voogd en oom van de minderjarige Dierick van der Laen op trad, een paar keer tussen zat.

Maar dat hoefde nog niet te betekenen dat de behandeling van de zaken waarin die personen betrokken zijn geweest, had geresulteerd in een proces (of sententie) met een uitspraak, die mij waarschijnlijk veel meer gegevens zou verschaffen. Ik had via internet inmiddels wel de indruk gekregen dat deze sententies van de periode 1570 tot 1600 vele dikke boeken betrof. Toen, en dat is voor een dove kwartel als ik zoals jullie waarschijnlijk wel al eens gemerkt hebben een grote stap, toch maar eens de telefoon gepakt. Kon ik van de daar werkende personen een advies krijgen hoe ik dit nu verder moest aanpakken?

Om kort te gaan, na twee telefoontjes die stroef verliepen, en waar de mevrouw aan de andere kant het tweede telefoontje begon met de opmerking :”had ik u twee dagen geleden ook niet

² De meeste daarvan zijn nog steeds in mijn bezit!

³ Hof van Holland, residentieboeken m.b.t. Zeeland deel 1, 2 en 3, 1578 - 1600, opgesteld door de PRAE1600-club van de afdeling Zeeland van de Nederlandse Genealogische Vereniging

⁴ De functie van deze boeken worden door het Nationaal archief als volgt omschreven: *Registers van akten die voor de griffie werden gepasseerd in verband met procedures, zoals akten van procuratie ad negotia en ad lites, van substitutie, van ratificatie, van appel, van reformatie, van revisie, van reauditie, van revisie van kosten, van rekest civiel, van verklaring, van reisverklaring, van approbatie, van renunciatie, van submissie, van borgtocht en justificatie, van indemniteit en van consignatie.*

aan de lijn?”, was ik er achter dat ik een “pdf.document” genaamd “Inventaris van het archief van het Hof van Holland, 1428 - 1811” moest openklikken. Een document van meer dan 900 bladzijden en daar zoeken op “sententies”, en inderdaad daar vond ik de ingang “Eigentijdse⁵ toegangen op sententies”. En ik vond bij “Klappers op de registers van sententies in civiele zaken, over de jaren 1447 tot 1801” de volgende toelichting:

“Alfabetische index op namen en plaatsen, waarbij onder elke letter een chronologische indeling wordt aangehouden. Daar waar de vervaardiger van de klappers (MPS: index) een hiaat constateerde in de serie registers heeft hij waar mogelijk zijn gegevens geput uit de serie registers van minuten van sententies. De meeste afzonderlijke klappers beginnen met een degelijke contemporaine inleiding die de gebruiker van de klapper veel nut kan opleveren. Deze index is het beste te gebruiken wanneer het jaar van de sententie bekend is. Zoek in de index met de gewenste periode de naam (eiser of gedaagde) of plaats op onder de letter waarop deze begint (bijv. de A voor Amsterdam). Bekijk binnen deze letter onder elk jaar of de naam of plaats erbij staat. De namen en plaatsen zijn met grote letters geschreven. Noteer bij de gewenste naam of plaats het jaar en het sententienummer. Vraag uit de registers van civiele sententies het register op waarin behalve het gewenste jaar ook get gewenste sententienummer voorkomt en zoek in dat register het betreffende sententienummer op. Deze nummers staan rechts bovenaan de rechterpagina”.

Dat betekende dat ik wel bijna zeker wist dat de bewuste namen Boudewijn Lambrechts, Huijch van Alckemade en Nicolaes van der Laen in de sententies zouden voorkomen, en dat ik enigszins kon vermoeden in welk jaar dat was, maar waren er niet meer? Dus dan toch maar alle jaren van die periode, met per jaar het hele alfabet van de voorkomende namen en plaatsen, doornemen! Jullie moeten wel bedenken dat dit indexen zijn die toen in die periode al geschreven zijn, zo werkte men nu eenmaal, op een klerk meer of minder werd niet gekeken, als hij maar kon schrijven. Het is mij opgevallen dat er veel processen waren (uiteraard werkte toen de rechtspraak ook niet zo snel! Nu trouwens ook nog niet! en misschien is dat maar goed ook!) die over meerdere jaren (deze zaak van Van Alckemade, Boudewijn Lambrechts versus Nicolaes van der Laen en zijn neefje Dierick van der Laen duurde wel meer dan 15 jaar) hun beslag kregen met als consequentie dat er vaak op reeds eerder opgeslagen informatie moest teruggevallen worden en daarvoor werden die indexen of klappers gebruikt. Sorteren, zoals jullie nu op de computer gewend zijn, was er toen niet bij!

Dus met die wetenschap weer op weg naar het Nationaal Archief om de twee boeken met de “Eigentijdse toegangen” van die periode door te gaan nemen. Nee hoor, deze bleken op microfiche te staan en op dat moment waren die wegens verbouwingswerkzaamheden niet in het archief aanwezig maar in de Koninklijke Bibliotheek. Nu is dat niet zo erg, dat gebouw ligt naast het archief, en het is bijzonder aangenaam om daar te vertoeven, wat een comfortabele plek om daar in alle rust te werken! En na een middag zoeken had ik een paar sententienummers te pakken en deze op de microfiches van de sententieboeken, die daar gelukkig ook aanwezig waren, opgezocht en afgedrukt. Eén sententie, ARA 553, 61, 11-5-1580, was wel 25 A-viertjes groot. Op [foto2](#) kun je zien dat het schrift hiervan heel netjes is, weliswaar voor jullie misschien nog onleesbaar, maar voor een beetje geoefend “oud-schrift-lezer” goed te lezen en te transcriberen. Alleen er komen allerlei juridische termen in voor die mij onbekend waren, zodat ik daar toch wel enige uurtjes aan heb moeten besteden. En een paar dagen later heb ik het met Paul nog eens overgedaan om met hem de voor mij onleesbare woorden door te nemen, eventuele fouten op te sporen en indien nodig te corrigeren.

⁵ Eigentijds in de zin van: in die periode vervaardigd

Maar wat een plezier hebben Paul en ik aan deze akte beleefd! Niet alleen omdat wij daar veel gegevens over de afkomst ende familiebanden van Boudewijn Lambrechts in vonden (zie [stamboom](#)) maar ook veel over de lotgevallen van een Jan van Duvenvoorde, baljuw van den Brielle en rentmeester van “slants van Voorne” (zie zijn [stamboom](#) en zijn familieverwantschap met Boudewijn Lambrechts). Hoe hij, een(steen)rijke inwoner van den Brielle, na de inval van de geuzen in 1572, zich ook ging bemoeien met het beleg van Haarlem in 1573 en daar na de overgave van deze stad aan de Spanjaarden zich schuil hield en probeerde de stad te ontvluchten door de Zijlpoort, maar daar door de Spanjaarden vermomd in vrouwenkleren gevangen genomen werd en op een boerderij van de burgemeester van Haarlem, de hierboven al eerder genoemde Nicolaes van der Laen, in Schoten kort bij Haarlem onthoofd is. Het ging in deze akte natuurlijk over de erfenis van deze Jan van Duvenvoorde. Ik kan jullie van harte aanbevelen deze akte in zijn geheel te lezen. Na het lezen hiervan heb ik er echt aan gedacht hierover een historische roman te gaan schrijven, maar dat talent ontbreekt mij ten enen male!

Maar wat viel het slot van deze akte Paul en mij ons rauw op het dak. Tot bijna aan de laatste pagina toe was het een grote aanklacht tegen burgemeester Nicolaes van de Laen en Maritgen van der Laen⁶, zuster van Nicolaes. De laatste heulde (en vrijde!, na eerst hele hartelijke (!?) betrekkingen met Jan van Duvenvoorde gehad te hebben) met een zekere Willem van Drenckwaert en leek er alleen maar op uit om met deze Willem samen het (vele) geld uit de zakken van Jan van Duvenvoorde te bemachtigen en hem om het leven te laten brengen door de Spanjaarden. En dan die Nicolaes van der Laen die vlak na het overlijden van Jan van Duvenvoorde plots op de proppen gekomen was met twee valse(?) testamenten gemaakt in Brussel en die het neefje van deze Nicolaes, de al genoemde Dierick Pauwels van der Laen, aan wees als de enige universele erfgenaam van Jan van Duvenvoorde. Toch doet op de twee laatste bladzijden het Hof de uitspraak dat Nicolaes van der Laen het pleit gewonnen had! Bovendien vond ik in de residentieboeken dat de Boudewijn Lambrechts en Huijch van Alckemade de volgende dag appel aantekenden tegen deze uitspraak!

Met nadruk nog eens: dit was dus de eerste sententie uit 1580 (het beleg van Haarlem was in 1573), die ik over deze zaak las.

Bedenk ook, daar kwamen wij pas later ook achter, dat in deze sententie in het bijzonder het verweer van Boudewijn Lambrechts en Huijch van Alckemade contra Nicolaes van der Laen wordt behandeld.

1.1.3 Stap 2 Naar het archief van Haarlem

Toen wij klaar waren met het transcriberen van deze akte, zei Paul: “Ik geloof dat ik een dagboek over het beleg van Haarlem in mijn boekenkast heb. Eens kijken!”. En ja, op de eerste pagina en in de eerste alinea van het dagboek van Willem Jans Verwer⁷ wordt Jan van Duvenvoorde genoemd, met daarbij een noot onder aan de pagina: “zie Informatiën”. En verderop in het boek dat “Informatiën” in het archief van Haarlem te vinden was. Dus: twee dagen daarna naar het bewuste archief.

In dit archief kreeg ik inzage in een oud en behoorlijk dik boek ([foto](#)), met daarbij vier grijze mappen waar een volledige transcriptie van de inhoud uit dat boek te vinden was, die ik alleen

⁶ Er wordt in deze akten zowel over Maijcken van der Laen, zuster van Nicolaes als over zusje van Dierick van der Laen. Of dit dezelfde persoon is of inderdaad twee verschillende, wordt niet geheel duidelijk.

⁷ Zie “register geraadpleegde literatuur”

maar even te fotograferen⁸ had. De tekst op de foto is als volgt: *“Attestatien en Informatien vanden ed. Hove van Holland inde zaake van Jonk. Johan van Duvendoorde, Balliw, Dykgraef en rentmeester Generael vanden Landen van Voorne, inde overgave van Haerlem door de Spanjaerden gevangen, eerst op het stadhuijs, daer na opde Hofstede vande Burgemeester van Laen, alwaer de Graef van Bossu gelogeert was, gelegen tot Schoten gebragt en eyndelyk nevens de HH Lancelot van Brederode, Roussigny en Zimon Schorel opden 18 august 1573 voorde noen aldaer onthooft en in een gedolve kuyl begraven”*. De volgende bladen bevatten allemaal getuigenissen van allerlei mensen uit den Brielle, Haarlem en Dordrecht, waarvan vooral op valt dat het allemaal getuigenissen zijn ten voordele van Nicolaes van der Laen en consorten. Jammer genoeg, is het eerste blad van de eerste getuigenis zoek, ook in het originele boek. Maar gelukkig, achterin de transcriptie wordt een alfabetisch overzicht gegeven van de personen die in de getuigenissen genoemd worden, door de transcribenten er aan toegevoegd. Veel van de daar genoemde namen kun je ook op het internet vinden.

1.1.4 Stap 3 Miltje aan het archief in den Brielle

Met de bovenstaande gegevens in de hand besloot ik er toch maar eens een miltje naar het archief naar den Brielle aan te wagen, met de vraag of er informatie over deze zaak in het archief aanwezig is. Nu is mijn ervaring met het krijgen van antwoorden op zulke miltjes niet zo positief, vaak krijg je niet eens antwoord. Wat schetst mijn verbazing, na maar één herinnering kreeg ik het volgende miltje:

“Helaas beschikt het Brielse stadsarchief niet over een grote verzameling schepenakten; de oudste zijn bovendien 17e eeuwse. Een bezoek aan ons archief met die akten als doel zal u waarschijnlijk weinig opleveren.

Het is leuk te ontdekken dat er in archieven uit Waarde informatie opduikt die wellicht interessant kan zijn voor onderzoekers, zoals ikzelf, naar de geschiedenis van Brielle. Pauwels Pietersz. Steur en Jacob Cornelisz. Musschevanger zijn twee (voor mij) bekende schepenen van Brielle. De ondertekening is die van Jan de Langue, klerk van de stad.

Het geslacht Van Duvendoorde is voor Brielle zeker interessant: Jan zou in Brielle geboren zijn. Zoals u wellicht weet was hij getrouwd met Jenne van Kerckwerpe en als zodanig een zwager van Nicolaes van der Laen.

Lambrecht Boudewijn komt in onze registers helaas niet voor. Wel weet ik dat Jan Lambrechtsz, diens broer Boudewijn Lambrechtsz (van Cloeskercke) en zuster Neeltje Lambrechts, getr. met Melchior Pietersz, in 1577 en 1579 voor het Hof van Holland verschijnen als erfgenamen van jhr Johan van Duvendoorde. In de verschillende akten die daarvan zijn opgemaakt wordt de ene keer ‘van vaderszijde’, en de andere keer ‘van moederszijde’ geschreven. De laatste lijkt mij juist; in dat geval zou Anna van Duvendoorde een zuster van Johan geweest zijn. Opvallend is dat Marie, op dat moment waarschijnlijk nog in leven en getrouwd met Nicolaas Cornelisz, ontbreekt in de rij van erfgenamen.”

En warempel, de volgende dag nog een miltje:

“In 1591 speelde voor het Hof van Heenvliet een zaak tussen de Heilige Geestmeesters en de kerkmeesters van Heenvliet aan de ene kant en de weduwe van Dirk van der Laan aan de andere kant.

Uit de beschrijving blijkt dat de HG en de kerk jaarlijks geld kregen uitgekeerd van een memorieland, maar dat sinds 1545 niet meer hadden ontvangen. In 1545 was het land in eigendom van Johan of Jan van Duvendoorde; daarna van Dirck van der

⁸ Mocht je geïnteresseerd zijn naar de ca. 75 foto's van deze transcriptie, een miltje en je krijgt ze.

Laen, diens 'geadopteerde erfgenaam'. In 1573 werd Boudewijn Lambrechtsz. eigenaar. De hg-meesters eisen van de weduwe betaling over de periode 1545-1572. Boudewijn betaalt over de periode 1573-1591⁹".

Jullie begrijpen hoe blij ik hiermee was. Want dat betekende dat er heel wat meer sententies in het Hof van Holland over de zaak van Jan van Duvenvoorde te vinden waren.

1.1.5 Stap 4 Weer naar de microfiche-kast in de KB

Eerst weer snuffelen in de microfiches met "Eigentijdse ingangen", en dat dan over de hele periode 1575 tot 1604. Voor 1570 en na 1593 zijn over deze zaak geen van belang zijnde sententienummers meer te vinden, tenminste die heb ik (nog) niet kunnen vinden. Maar wat betreft de tussenliggende periode een behoorlijk aantal, zoals jullie aan de ingangen (ARA 545 t/m ARA 584, zie "[Bijlagen](#) Boudewijn Lambrechts") van de website kunnen zien. En al deze sententies getranscribeerd, gelezen en eventueel gecorrigeerd met Paul. Van deze akten heeft een aantal¹⁰ direct met het proces om de erfenis te maken en die behandel ik in het volgende hoofdstuk, de rest zijn meer bijkomende zaken, zoals openstaande betalingen ed. Je zou uit de akten van 1589 en 1593 kunnen opmaken dat Boudewijn Lambrechts een slechte betaler was, waarbij het misschien ook een rol speelde dat hij eventuele betalingen moeilijk met zijn andere mede-erfgenamen afgerekend kreeg. Overigens, de akten uit 1578 (Alckemade contra Hubrecht Corneliss baljuw) zijn toch ook zeer interessant, omdat het hier gaat over het huren en/of verpachten van functies zoals baljuwschappen, schoutambachten en secretarisschappen door de rentmeester-generaal, in dit geval weer deze Jan van Duvenvoorde. "Als je arm was kon je nauwelijks iets minder arm worden, als je rijk was werd je soms bijna slapend nog rijker!", althans zo was het vroeger, nu ook nog? Maar op soortgelijke verpachtingen kom ik in een ander stuk nog wel eens op terug.

En probeer ook de akte uit 1581 (ARA 555) te lezen, dat gaat over het betalen van de tiende en twintigste penning die de stad den Brielle voor de inname van de stad door de geuzen in 1572 aan grondeigenaren opgelegd hadden om daarmee de kosten van de inundatie van 1570 te betalen. De stad den Brielle had voor de betaling van deze kosten een bedrag van 6800 pond bij Antwerpse geleend. Jan van Duvenvoorde was daarvoor met 1500 pond aangeslagen. Om die te betalen had Jan van Duvenvoorde een lening afgesloten met jonckvrouwe Maria van Kerkwerpe weduwe wijlen Willem Heerman¹¹ en dit bedrag was bij de inname door Lumeij van der Marck, hoofd van de geuzen, zonder kwitantie natuurlijk, in beslag genomen, dus dat had de stad niet ontvangen. Of de erfgenamen van Jan van Duvenvoorde maar weer wilden betalen!

Ook wijs ik jullie op "[Niet gevonden sententies](#)", waar vermeld staan de sententies die ik wel gevonden heb in de index "Eigentijdse ingangen" maar die ik (tot nog toe) niet kon vinden in de sententieboeken, dood eenvoudig omdat deze boeken er niet meer zijn! Als iemand hier meer over weet houd ik mij natuurlijk aanbevolen.

1.1.6 Stap 5 naar het Nationaal Archief voor de dingtalen

Bij het lezen van ARA 584, 95, 4-6-1593 was vooral het volgende zinnetje mij opgevallen:

⁹ archief Heenvliet, oud inv. nr. 125, 20-7-1591

¹⁰ Dit betreft ARA 545, 168, 16-3-1575 / ARA 548, 102, 4-2-1577 / ARA 551, 251,252, 11-3-1578 / ARA 552, 134, 21-11-1579 / ARA 553, 61, 11-5-1580 / ARA 563 225 10-7-1584

¹¹ schoonmoeder van de Karel Gans genoemd in ARA 545

“..... gesien die declaratie vanden impetrante mitsgaders dach (MPS: de dag waarop de eene of andere rechtspleging plaats heeft) vanden dingtalen daer op gevallen ende gehoort

Ik begreep hier in eerste instantie helemaal geen bal van, maar na raadpleging via internet van het hiervoor genoemde pdf. document “Inventaris van het archief van het Hof van Holland, 1428 - 1811” vond ik de volgende uitleg:

“De dingtalen hangen onlosmakelijk samen met de rol, dat wil zeggen dat men hierin de neerslag vindt van de proceshandelingen die op de rol staan vermeld. De akten in de dingtalen werden op een gelijkwaardige wijze opgesteld als de rolregisters dat wil zeggen dat eerst de namen van de procederende partijen werden genoemd en de proces handeling die zij hadden gedaan. Vervolgens werd de eigenlijke akte of conclusie bijgeschreven. Van de akte maakte de secretaris een proces-verbaal of akte judicieel op die aan de procureur werd overgeleverd. Bij het furneren (MPS: fourneren) van de stukken (in de proceszakken) moesten de partijen deze akten kunnen overleggen.

Bij het overschrijven van de akten in de dingtalen noteerde de secretaris de naam van de procureur in de marge. Het zoeken in de dingtalen is een stuk eenvoudiger wanneer de naam van de procureur bekend is. (MPS, daaronder als waarschuwing:) Veel hiaten en zware beschadigingen in dingtalen tot 1600”.

Dat betekende volgens mij dat ik ook in de dingtalen moest gaan zoeken, omdat er allerlei zaken behandeld en uitspraken gedaan kunnen zijn die niet in een sententie vastgelegd werden maar wel in een dingtaal. Maar over een “Eigentijdse ingang” werd niet gesproken. Dus zat er niets anders op, hoewel ik de waarschuwing onderaan dat er maar weinig dingtalen over deze periode beschikbaar voor raadpleging zijn wel gezien had, om maar weer eens naar de Koninklijke Bibliotheek te gaan om de betreffende microfiches te bekijken. En warempel, ik vond er één die met deze kwestie te maken heeft, met de volgende inhoud:

“ARA 2038, 10-12-1579, Huijch Huijgens van Alckemade contra Machtelt de Jonge: Opten dach van huijden compareerden voordien hove van Hollandt Cornelis Molenijser als procureur van Huijch Huijgens van Alckemade ende Bouwen Lambrechts voor hem zelve ende als voocht vant weeskint van Jan Lambrechts ende vervangende Melchior Pieters vuyten naem van zijn huijsvrouw allen erfgenaemen van wijlen Jan van Duivenvoorde, in zijn leven rentmeester van de Lande van Voorn, gedaecgden in raeu actie tegen wijen gepresenteert was vanwege Machtelt de Jonge weduwe wijlen Pieter van Dorp als actie ende transport hebbende van Johan de Heuijter impetrant int zelve cas, omme t'antwoorden ende deede zeggen dat zij gedaecgden tjaer renten in questie die cohieren van de reeckeninge aengebrocht ende in vuytgeeff gestelt tot voordeele ende proffijte van den impetrant gaerne gepasseert hadde gesien, dan als blijktt es henluijden geroijeert zoe dat zij gedaecgden als inden penne? naem van zaliger Jan van Duvenvoorde inde rente nijet gehouden zijnde oock nijet gehouden zijn hare impetrante van des betaelingte te doen, concludeerde daeromme ten fijne van nijet ontfanckelijck ende tot absolutie van den eijsch ende conclusie opte voors. gedaecgden gedaen ende genomen ende dat er geen provisie en valt maeckende in cas van proces eijsch van costen ofte tot anderen alsulcken fijnen ende conclusie als tvoors. hoff bevinden bevinden zal den voors. gedaecgden oorbaer te weesen. omme waer tegens te zeggen Geert van der Burch als procureur van de

voors. impetrante dach genomen heeft te 14 dagen. Actum 10-12-1579, present Borre backer”.

Wel moeilijk te begrijpen wat nu de uitspraak is. Vooralsnog, lees ik er uit dat Huijch van Alckemade en Boudewijn Lambrechts geen gelijk kregen op hun eis aan de weduwe Machtelt de Jonge tot het betalen van rente die zij aan wijlen Jan van Duvenvoorde betaald zou moeten hebben. Of lees ik het verkeerd?

Bij mijn laatste bezoek aan het Nationaal Archief kreeg ik te horen dat het Nationaal Archief voor een maand dicht ging, voor de afronding van de verbouwing. Dus: ik heb mijn voornemen om eens met een medewerker van het archief te praten hoe ik hiermee verder zou kunnen gaan (telefoneren doe ik niet meer!) maar voor later in de ijskast gelegd.

1.1.7 Stap 6 Naar het gemeentelijk Archief in den Haag

In de akten wordt vaak gesteld dat Boudewijn Lambrechts (van Cloeskercke) in den Haag woonde. Ik heb een dag in het Gemeentelijk Archief in den Haag doorgebracht met als resultaat: nul komma nul. Niets van een eventuele vrouw, kinderen, en adres van een woon- of verblijfplaats. Ook niet een datum van overlijden. Wij kunnen in ieder geval opmaken uit het mailtje van het archief van den Brielle dat hij in 1591 nog in leven was en uit ARA 584, 95, 4-6-1593 zelfs nog in 1593.

1.2 Samenvatting van de belangrijkste sententies

1.2.1 ARA ?, 58, 1573 van Alckemade contra N. van der Laen

Deze sententie heb ik dus niet kunnen vinden. Het sententienummer (= 58) hiervan is laag wat doet vermoeden dat deze zitting vroeg in het jaar 1573 was, en omdat Jan van Duvenvoorde pas op 18 augustus 1573 onthoofd is, neem ik vooralsnog aan dat deze sententie niets met de zaak te maken heeft

1.2.2 ARA 545, 168, 177, 16-3-1575 van Alckemade contra zaakwaarnemers

Uit de akte blijkt dat Jan Joriss en Karel Gans, zaakwaarnemers van Nicolaes van der Laen, gegijzeld waren door van Alckemade en Boudewijn Lambrechts en dat beide partijen nu door de rechters bevolen werden binnen een periode van 8 dagen ter zitting te komen met een inventaris van de eigendommen van Jan van Duvenvoorde om daarover uitspraak te doen. Maar na 13 dagen volgt er weer een sententie waaruit blijkt dat Jan Joriss en Karel Gans geen behoorlijke inventaris ingeleverd hebben, en worden ze bevolen dit alsnog te doen.

1.2.3 ARA 548, 102, 4-2-1577 Nicolaes van der Laen contra van Alckemade

Een mooie lange akte om te lezen, die begint met te vermelden dat Johanna van Kerckwerve, de vrouw van Jan van Duvenoorde in 1569 zonder kinderen overleden is. En Jan was daarna niet meer getrouwd, maar hij had wel Dierick van der Laen, de zoon van zijn schoonzuster Cornelia van Kerckwerve en Pauwels van der Laen in huis genomen en opgevoed als zijnde zijn zoon. Nicolaes van der Laen, burgemeester van Haarlem, was getrouwd (geweest?) met Josina van Kerckwerve, dus zwager van Jan van Duvenvoorde. De genoemde dames waren dochters van wijlen Jan Corneliss van Kerckwerve, in zijn leven baljuw en rentmeester van den Brielle, dezelfde functie die Jan van Duvenoorde na hem ook gehad heeft. En Nicolaes beweert hier dat Jan van Duvenvoorde Dierick van der Laen geadopteerd had als zoon, blijkende uit twee testamenten gemaakt voor schepenen in Brussel in 1569 (let op: dat moet dan vlak na het overlijden van zijn vrouw geweest zijn want er wordt niet over gesproken dat zij ook in dit testament genoemd werd) en in 1571, en dus beschouwd moest worden als enige en universele erfgenaam. Maar van Alckemade, hiervan niets wetende, beschouwde zich met alle vrienden (familieleden van de “van Duvenvoorde’s”) als erfgenaam ab intestato en dacht dit te gaan regelen met de andere erfgenamen. Maar wat bleek? Nicolaes van der Laen was al opgetreden als eigenaar en was al in het huis gaan wonen of in ieder geval een van zijn volgelingen. Van Alckemade, ook niet mis, had zelfs het huis gekraakt, in de akte staat “geinvadeert”. Dus een hoop trammelant!

Nicolaes van der Laen eist in deze akte dat zijn neef Dierick van der Laen erkend zal worden als enige en universele erfgenaam van alle eigendommen van Jan van Duvenvoorde.

Van Alckemade c.s. stelden daar tegen over dat vlak na de dood van Jan van Duvenvoorde de erfgenamen van Johanna van Kerckwerve ook gekomen waren en zich ook als zodanig gedragen hadden, en dat toen nog niets bekend was over de adoptie van Dierick van der Laen, dus dat de eigendommen van half en half verdeeld zouden moeten worden”, zoals toentertijd gebruikelijk was. Maar: *“twelck Nicolaes van der Laen impetrant alhier bemerckende? ende ziende dat hij vuyten naem van zijn huisvrouw wesende een suster van jonckvrouwe van Kerckwerve in de achtergelaten boe(de)l van jonckheer Johan van Duvenvoorde niet en mochte comen overmits hem tvoors. testament (MPS: testament tussen Johan van Duvenvoorde en zijn vrouw Johan van Kerckwerve) ende die voors. sententie van dees hove obsteerden (MPS: in de weg staan), zoe hadde hij een ander register getrocken ende hadde*

tevoorschijn gebracht zeeckere pretense maeckinge ofte codicillen voor schepenen der stede van Bruijssel". Die twee testamenten golden dus niet voor hen. En van Alckemade eist dat er een inventarisatie gemaakt zal worden met schadeloosstelling van de geleden schade en verdeling van de opbrengsten die de boedel sinds het overlijden opgebracht had, om tot een verdeling onder de erfgenamen over te gaan.

Ik denk dan, dat je informeert bij de schepenen van Brussel of die testamenten daar inderdaad zijn gemaakt! Even een mailtje sturen, zou je vandaag de dag zeggen! Maar over een brief of het sturen van een bode o.i.d. lees je helemaal niks. Of zou dit door de politieke situatie van dat moment niet mogelijk geweest zijn? Of misschien is dit inderdaad wel gebeurd en kan ik het niet vinden doordat de schepenakten van de Brielle van die tijd niet meer aanwezig zijn? Of zijn deze testamenten wel gemaakt maar worden zij niet betrouwbaar geacht, en werd er van uitgegaan dat Nicolaes van der Laen ze had laten vervalsen? Of begrijp ik de akten verkeerd? Allemaal vragen, die (nu nog?) onoplosbaar zijn.

Het hof oordeelt "*inde naem ende vanwegen des Coninx van Spaengien van beijde Secilien? ende als grave van Hollandt, Zeelandt ende Vrieslandt (MPS: let wel, het was 1577)*" dat

1. zij de eis van Nicolaes van der Laen dat Dierick van der Laen tot universeel erfgenaam verklaard zou worden, als nog niet "*ontfanckelijck*",
2. zij handhaaft Nicolaes van der Laen in het bezit van het huis in de Nobelstraat in de Brielle, van de "*huisinge*", boomgaard en bos en van de landen rondom Heenvliet
3. en zij handhaaft de gedaagden in het huis en erf staand in de Brielle, waar Jan van Duvenvoorde in woonde met alles wat daar in was: geld, goud, zilver, gemunt en ongemunt, en met alle renten, actiën (MPS: waardepapieren zoals obligaties) en kredieten.

Ik lees er ook uit dat het Hof nog verder onderzoek nodig achtte om definitief te beslissen.

1.2.4 ARA 551, 251/252, 11-3-1578, Alckemade contra Dierick vd Laen

Dit betreft twee akten op dezelfde dag. In de eerste akte (nr 251) zijn de rollen ten opzichte van ARA 545, 177 omgekeerd. Nicolaes van der Laen heeft, zoals blijkt uit deze akte, de heren van Alckemade en Boudewijn Lambrechts gegijzeld. En de rechters (of raadlieden) doen hier de uitspraak dat deze gijzeling net zo lang zal blijven duren totdat de laatstgenoemden hun handen afgetrokken hebben van een huis in de Nobelstraat in den Brielle, een huisinge in Oostvoorne met een boomgaard en bos, en van vele stukken land gelegen rondom Heenvliet. Een uitzondering wordt gemaakt voor drie gemeten en de noch vier lijnen¹² jaergetijden¹³ ofte memorielanden. Dat zullen dus wel dezelfde landen zijn die in het mailtje van het archief van den Brielle genoemd worden. Nicolaes van der Laen krijgt de huizen enz. in possessie (in bezit) om ze te "bewarden" (hun gang mee te laten begaan) om alle huren en pachten af te wikkelen en moet van van Alckemade en Boudewijn Lambrechts een overzicht (reeckeninge, bewijs ende reliqua) krijgen van al de ontvangsten die zij van deze goederen gehad hebben.

¹² 1 lijn = 100 roeden

¹³ De eigenaar van zo'n stuk (memorie- of jaergetijde-) land had bij testament beslist dat dit "ten eeuwige dage" gebruikt moest worden door de oudste, op dat moment in leven zijnde afstammeling. Je begrijpt dat na bijvoorbeeld 100 jaar moeilijk uit te maken was wie, nadat de oudste erfgenaam overleden was, er op dat moment recht op het gebruik van dit land had. Een bron van veel juridisch gekrakeel maar een goede bron voor genealogen, die als de uitslag van zo'n rechtspraak op papier gezet was veel namen en familieverbanden bevatte. In Zeeland werd dit "gaandeland" genoemd.

In de tweede akte (nr 252) op dezelfde dag uitgesproken, zijn de rollen weer omgekeerd. Van Alckemade en Boudewijn Lambrechts hebben de heer Nicolaes van der Laen gegijzeld.

Dit bevestigt de uitspraak van de vorige akte (ARA 548, 102)

1.2.5 ARA 553, 61, 11-5-1580 N. van der Laen contra van Alckemade

Over de inhoud van deze akte heb ik al kort iets gezegd in stap 1, maar nu iets uitgebreider.

De akte begint weer met de uitleg van Nicolaes van der Laen over het adopteren door Jan van Duvenvoorde van zijn neefje Dierick van der Laen als enige universele erfgenaam, dat zou blijken uit twee testamenten in 1569 en 1571 in Brussel gemaakt. Waarop van Alckemade en Boudewijn Lambrechts als repliek in brachten dat Jan van Duvenvoorde door Maijcken, de zuster van Nicolaes van der Laen en de dame waarmee Jan van Duvenvoord in vriage was, naar Haerlem tijdens het beleg gelokt was, met het verzoek om veel geld en kostbaarheden mee te nemen. Juist op het moment dat hij in de stad gearriveerd was, omsingelden de Spanjaarden de gehele stad waardoor niemand meer in of uit de stad kon komen. En Maijcken zou alle moeite gedaan hebben om zijn geld en kostbaarheden in handen te krijgen, zeker toen Jan van Duvenvoorde na de inname van de stad zich verborgen moest gaan houden. Daarna (of al tijdens het onderduiken) was deze Maijcken al aan het vrijen geraakt met de Spaansgezinde Willem van Drenckwaert, en had geen enkele poging gedaan om Jan het enigszins comfortabel te maken. Deze Willem wendde desondanks voor dat hij Jan van Duvenvoorde wel uit de stad kon krijgen, maar zij werden bij het passeren door de Spanjaarden gevangen genomen. Waarschijnlijk had Willem, let wel dit alles beweerden van Alckemade en Boudewijn Lambrechts, de Spaanse wacht van tevoren ingeseind. Na zijn gevangenneming is onze Jan naar Schoten gebracht en in hechtenis op de boerderij van Nicolaes van der Laen¹⁴ genomen en daar enige tijd later met drie andere verzetshelden onthoofd. Er waren in die periode nog wel enige pogingen gedaan om hem vrij te krijgen, o.a. door de kapelaan van de graaf van Bossu, de Spaanse bevelhebber, en door de drossaert van Muijden Pauwels van Loo. Ook beweerden zij dat wanneer Maijcken maar enigszins genegen was geweest meer betalingen te doen met het geld en sieraden uit het koffertje waarin Jan van Duvenvoorde zijn kostbaarheden opgeborgen had, hij zeker gered geweest zou zijn.

Bovendien onderstreepten van Alckemade c.s. nog maar eens dat op 2 september 1573 een aantal van de vrienden waaronder ook Karel Gans (die in 1575 op trad als zaakwaarnemer van Nicolaes van der Laen) en een zekere juffrouw Heermans zich gedragen hadden als erfgenamen, uit hoofde van hun verwantschap met de overleden vrouw van Jan van Duvenvoorde. Pas veertien dagen daarna toverde Nicolaes de twee bovengenoemde, in Brussel gemaakte testamenten uit zijn hoge hoed.

Volgens van Alckemade c.s. allemaal zeer verdacht en stelden zij dat zij allen de wettige erfgenamen waren en dat Dierick van der Laen niet als universeel aangewezen moest worden.

En dan wijzen de hooggeleerde raadslieden van het Hof Dierick van der Laen aan als enige universele erfgenaam. Dat betekent dat Dierick ook de beschikking krijgt over het huis van Jan van Duvenvoorde, kortom over al hetgene dat vermeld wordt in ARA 548, 102. Maar voor mij, als lezer gespeend van elke rechtskennis, zeker van die tijd, staat het wel bijzonder ingewikkeld geformuleerd. Ik hoop dan ook nog eens in contact te komen met iemand die in

¹⁴ Later bij de "Informatien" zal blijken dat deze boerderij wel eigendom was van Nicolaes van der Laen, maar verpacht werd aan ???? en op dat moment in beslag genomen was door de graaf van Bossu, bevelhebber van de Spaanse troepen

het lezen van zulke akten gespecialiseerd is. Dat kan lang duren en daarom heb ik besloten het nu alvast maar te publiceren.

Eén ding is zeker, denk ik, van Alckemade en Boudewijn Lambrechts zullen de nacht daarop wel bijzonder slecht geslapen hebben, want de uitspraak was voor hen niet gunstig!. De volgende dag tekenden zij dan ook appel aan tegen deze uitspraak. Hoe dit appel afgelopen is, daarvan heb ik (tot nu toe, hopelijk) geen akten onder ogen gekregen.

1.2.6 ARA 563, 225, 10-7-1584 B. Lambrechts contra D. van der Laen

We keren met deze sententie weer terug naar de persoon waarmee we dit verhaal mee begonnen zijn: Lambrecht Boudewijns in Kruiningen en zijn zoon Boudewijn Lambrechts.

De akte begint met de vermelding van het feit dat Anna van Duvendoorde, de vrouw van Lambrecht Boudewijns, in 1532 overleden is met achterlating van vier kinderen: Boudewijn, Jan, Jannitgen en Neeltgen. En zoals dat vroeger het gebruik was werd er een akte opgemaakt door Lambrecht en zijn zwager Cornelis van Duvendoorde (vader van onze Jan van Duvendoorde¹⁵ en Adriaen van Duvendoorde) over de rechten van de weeskinderen. Let op het is 1532, de tijd van de zware inundaties 1530 en 1532 resp. de Sint Felix-vloed en de Pontiaens vloed, daarom worden in deze akte waarschijnlijk expliciet de dijckpenningen vermeld. Aan deze akte wordt als onderpand gehypothekeerd zijn huis en boerderij met 16 gemeten land in Craenewijhoeck¹⁶. Er wordt ook vermeld dat de weeskinderen hun rechten behielden op de erfenis van hun grootmoeder Cornelia van Campen (overleden in 1540¹⁷) en dat later Cornelis van Duvendoorde ook aan hen steeds verslag (administratie en inventarisatie) heeft gedaan over kosten en opbrengsten daarvan. En dat lijkt mij zeker geen kleine erfenis, er wordt ook weer gesproken over landerijen rond Heenvliet. En dat alles nauwgezet: getuige de zin “*in welke reeckeninge tlappen van kinderen schoenen? ende cousen nijet en was vergeten*”. Maar deze verantwoording was opgehouden toen Cornelis in 1545 gestorven is en de weduwe¹⁸ en haar voogd, een zekere Corstiaen dit moesten doen. En ook na diens dood heeft Adriaen, de reeds genoemde zoon van Cornelis, meerderjarig geworden, hieraan niets gedaan. Dus Boudewijn c.s in het geweer¹⁹ bij de stad den Brielle, en toen eindelijk de weesmeesters van deze stad daartoe verplicht werden, kwamen “die troublen” van de inname van den Brielle, en het jaar daarna werd Jan “*mede om hals tot Haerlem gebracht*”.

Nog meer interessants over Lambrecht: in deze akte wordt de datum van het huwelijk met de huwelijkse voorwaarden van Lambrecht Boudewijns met zijn tweede vrouw Anna van Duvendoorde 13-1-1527 in Kruiningen genoemd. En wordt hierin vermeld (zie aan het begin van dit verhaal) over het bestaan van een dochter uit zijn eerste huwelijk, Maijcken, later getrouwd met Nicolaes Corneliss.

In 1542 was Lambrecht Bouwens zelf overleden en was de toen nog levende Cornelis van Duvendoorde de staat van zijn goederen in ogeschouw komen nemen. En dat was niet best door de “*crancke fortune van inundatie*”, en getuige de volgende regels: “

¹⁵ Vreemd dat hij hier Jan Jans genoemd wordt en niet zoals gebruikelijk Jan Corneliss, de vader van Cornelis was wel Jan Jans van Duvendoorde.

¹⁶ Voor de kenners van Kruiningen e.o.: ten noorden van de Zanddijk ten noorden van het station Kruiningen/Yerseke, in een ander akte genoemd Semaertshoeck

¹⁷ Toen was Janneken, een van de vier kinderen van Lambrecht Boudewijns, al overleden

¹⁸ Deze wordt iets later in de akte als “*crancksinnig*” omschreven

¹⁹ Getuige een schepenbrief van Kruiningen op 6 juli 1572 aan den Brielle. Zouden zij in Kruiningen al geweten hebben van de inname van den Brielle op 1-4-1572?

“onlanx daernaer soe was insgelijcks deser werelt overleden die voorschreven Lambrecht Bouwens achterlaetende een soeberen ende desolaten boedel, soo dat de voors. Cornelis van Duvenvoorde die voorschreven drie kinderen van Joncfrou Anna zijne zuster wesende zeer sober int habijt ende bij nae sonder goet hadden moeten thuijs haelen claegende jegens eniche zijn bekende vrienden over die desolaetheijt des voorschreven boedels, ende seggende van Cruijningen gebrocht te hebben drie naeckte kinderen sonder goet, welcke kinderen hij oock opgevoet hadde gehad zijn leven lanck gedurende tot zijn merckelijcke costen met seeckere incomsten van tgundt denselve aenbestorven was bij doode van heurluijder voorschreven grootmoeder”

Boudewijn Lambrecht werd op ongeveer 14-jarige leeftijd met broer Jan en zuster Neeltje naar den Brielle verhuisd en daar verder door de van Duvenvoorde's opgevoed. Hoe dit gegaan is wordt natuurlijk in deze acte niet verteld, wel dat de weduwe van Cornelis krankzinnig was en dat Adriaan de zoon een aantal jaren daarna overleden is. Dat betekent in ieder geval dat Boudewijn Lambrechts en Jan van Duvenvoorde elkaar goed gekend moeten hebben²⁰, het zal, denk ik, niet zo'n geweldige relatie geweest zijn.

In ieder geval, het valt mij in deze akte op dat de gedaagden bijna geen verweer gepleegd hebben. De reden hiervoor is mij niet duidelijk. Het hof geeft de impetranten, in de persoon van Boudewijn Lambrechts in ieder geval gelijk en dat er dus door de van Duvenvoorde's afgerekend moet worden over een hele periode terug over de erfenis van grootmoeder Cornelia van Campen.

Heeft hiermee Boudewijn Lambrechts revanche genomen op Nicolaes van der Laen? Weet ik niet! Want dezelfde middag nog tekende de procureur van Dierick van der Laen appel aan om *“heure grieven in tijden ende wijlen breeder te deduceren”*.

Op internet zag ik in een stamboom van Nicolaes van der Laen²¹ vermeld staan, dat hij in dit zelfde jaar 1584 overleden is, dus het is mogelijk dat die zichzelf van kwaadheid over deze uitspraak in zijn graf omgedraaid heeft.

Deze uitspraak was op 10 juli 1584 en het in hoofdstuk 2 genoemde interrogatoire dat van Nicolaes Corneliss in opdracht van den Brielle afgenomen werd is gedateerd: 27 september 1584. En zijn vrouw, de dochter van Lambrecht Boudewijns, was al overleden²², namelijk voor of in 1581, want toen trad Boudewijn Lambrechts voor haar toen nog levende dochters Cornelia en Maeijcken op als voogd. Tijdens het interrogatoire waren er geen kinderen meer in leven. Dat betekende dat Nicolaes Corneliss nu in ieder geval zich realiseerde dat hij naast alle ellende van al deze sterfgevallen ook nog geen recht kon doen laten gelden op een aandeel in de opbrengsten uit een aanzienlijke erfenis. Dat verklaart misschien waarom hij zulke onnozele antwoorden op de vragen gaf! Hij had gewoon ontiegelijk de pest in en begrijpelijk, geef hem eens ongelijk.

²⁰ Mij is uit alle akten niet gebleken welke relatie Huijch van Alckemade nu met de van Duvenvoorde's had. Zou Anna van Duvenvoorde nog een zuster gehad hebben?

²¹ Stamboom opgesteld door George J. Homs (GENI-database)

²² RAZE 3523, fol 42, 21-8-1581

1.3 Samenvatting van de “Informatiën”

Zoals ik al verteld heb in 3.2 heb ik de volledige transcriptie van het boek “Informatiën” gefotografeerd²³. Ik heb er eerst aan gedacht om daar ook een samenvatting van te geven, maar het is nu al een veel te lang verhaal en het zal jullie duizelen van alle namen en feiten die ik noem. Dan nog zo’n samenvatting met vele namen en feiten, daar heb ik maar van afgezien. Een geïnteresseerde moet dan maar de moeite nemen om mij een mailtje te sturen en die foto’s door te nemen. Wel een waarschuwing: soms is het moeilijk lezen en aan een goede lay-out besteedde men in die tijd niet veel aandacht.

Nogmaals: dat zijn allemaal getuigenissen in het voordeel van Dierick van der Laen. Maar het geeft veel details over de gang van zaken tijdens het beleg van Haarlem, en een goed beeld hoe die families met elkaar “rotzoiden”, ook financieel! Hoe Spaanse soldaten omgekocht werden en hoe men er over dacht een hooggeplaatst persoon vrij te krijgen (uiteraard met geld)!

Ik vroeg mij bij het lezen ervan af hoe een rechter in die tijd in zo’n zaak “recht moest spreken”, want één partij (of misschien beide partijen!) heeft in ieder geval ontzettend staan liegen. Ik weet niet of jullie nog enige kennis hebben over wat de Tien Woorden (of Tien Geboden) uit de Bijbel inhouden, waarvan het negende woord luidde: Gij zult geen valse getuigenis spreken tegen uw naaste, enz. Nu, dat stond er niet voor niks, één of twee valse getuigenissen konden beslissend zijn voor iemands toekomst. Een rechter moest toen ingrijpende beslissingen nemen met veel minder mogelijkheden tot het verkrijgen van de juiste informatie dan tegenwoordig! En nu gaat het ook nog wel eens verkeerd!

In deze “Informatiën” wordt nog een andere Jan (meestal met de voornaam Johan) van Duvenvoorde genoemd. Deze Jan was coronel van de schutterij van de stad Haarlem, die tegen de Spanjaarden vocht. Hij was een neef van onze Jan van Duvenvoorde uit den Brielle

²³ Even een mailtje naar mij, en je kan ze krijgen